

Παναγιώτης Μαυροειδής

«Δρυός πεσούσης, πας ανήρ ξυλεύεται...»

Πάνω στο πολιτικό πτώμα της τύχης του δημοψηφίσματος του 2015, έχει στηθεί ένας τρελός, εκδικητικός χορός νίκης.

Για τα αστικά, φιλελεύθερα και «φιλοευρωπαϊκά» ρεύματα, η μετατροπή από τον ΣΥΡΙΖΑ του επιβλητικού ΟΧΙ σε πανηγυρικό ΝΑΙ, αποτελεί «απόδειξη» πως τελικά κάθε προοπτική έξω από τη φυλακή της ΕΕ, είναι αδύνατη και αδιανόητη.

Για τα αστικορεφορμιστικά, ευρώπληκτα ρεύματα, αυτή ακριβώς η επιτυχία της σύλησης της λαϊκής θέλησης, αποτέλεσε τη «λύτρωσή» τους, μέσω της οριστικής απαλλαγής τους από την ιδιότυπη αιχμαλωσία και ανάγκη διαχείρισης αντιφατικών αλλά και απρόβλεπτων διαθέσεων ρήξης.

Η ιστορία γράφεται λένε από τους νικητές.

Όχι όμως τελεσίδικα, παρά μόνο για όσο «διαρκεί» και στεφανώνεται από τους ίδιους η νίκη τους.

Τι ήταν λοιπόν το δημοψήφισμα;

Τραγικό πολιτικό λάθος που στοίχησε στη χώρα βαριά, αλλά ευτυχώς διορθώθηκε;

Ένα μεγάλο κόλπο-γκρόσο ταχυδακτυλουργών της αστικής πολιτικής, που δεν αξίζει κανείς να θυμάται και να ασχολείται;

Ή μήπως μια κορυφαία στιγμή της ταξικής πάλης όπου κλονίστηκαν τα θεμέλια του αστικού συστήματος;

Τίποτα από τα προηγούμενα δεν περιγράφει κατά τη γνώμη μας την πραγματικότητα.

Η προκήρυξη και διενέργεια του δημοψηφίσματος του 2015 δεν ήταν τίποτα άλλο παρά η κορυφαία στιγμή, η **μεγάλη καμπή μιας πολιτικής κρίσης**, στο φόντο της λαϊκής αντίδρασης των αστικών μνημονιακών μεταρρυθμίσεων από το 2011 και μετά. Στην κρίση αυτή, μέσω κυρίως της μαζικής πολιτικής κινητοποίησης των λαϊκών στρωμάτων, η αστική πολιτική βρέθηκε σε **σχετική πολιτική αδυναμία ηγεμόνευσης και σε κρίση κυριαρχίας**. Ας γίνουμε πιο ακριβείς: Σε πολιτική αδυναμία ηγεμόνευσης **με τον παλιό τρόπο** και δια μέσου των κλασικών αστικών κομμάτων.

Το μεγαλύτερο λάθος της συζήτησης θα ήταν να δει κανείς σήμερα το δημοψήφισμα ανεξάρτητα από την «προηγούμενη» καθώς και την «επόμενη» μέρα του.

Στην **«προηγούμενη» μέρα** του ανήκουν τόσο η συμφωνία υποταγής στο Eurogroup της 20^{ης} Φλεβάρη 2015 (υπογεγραμμένη από το Γιάννη Βαρουφάκη που σήμερα παριστάνει τον αριστερό), όσο και το μνημόνιο των 47 σελίδων ως αντιπρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, με όρους κατά 95% ίδιους με την πρόταση Γιουνκέρ που τέθηκε στην κρίση του δημοψηφίσματος.

Η **«επόμενη» μέρα**, περιέχει την μετατροπή του ΝΑΙ σε ΟΧΙ (με λίγες απώλειες για το ΣΥΡΙΖΑ) και την αποδοχή ακόμη βαρύτερων μέτρων από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, αλλά και το γονάτισμα της λαϊκής δράσης, την απόσυρση του κόσμου από το «πεζοδρόμιο», εν μέσω γενικής κατήφειας και απογοήτευσης.

«Ότι δε με σκοτώνει με κάνει πιο δυνατό», μας θυμίζει ο στίχος του τραγουδιού.

Το βαθύ νόημα της παραπάνω αποστροφής, όχι χωρίς αντιφάσεις και δυσκολίες, το υπηρέτησε στο ακέραιο η αστική πολιτική, αναλαμβάνοντας κορυφαίες **πολιτικές πρωτοβουλίες υψηλού ρίσκου** και τέτοια ήταν και το δημοψήφισμα.

Η διενέργεια καθώς και το αποτέλεσμα του, φανέρωσαν τη μεγαλύτερη από ποτέ **νομιμοποίηση μιας πολιτικής ρήξης με την ευρωζώνη και την ΕΕ** (παρά το γεγονός ότι το ερώτημα όπως διατυπώθηκε αφορούσε απλά το ΝΑΙ ή ΟΧΙ στις προτάσεις Γιουνκέρ) και μάλιστα **με όρους πρωτοφανούς ταξικής πόλωσης**, καθώς υπέρ του ΟΧΙ εκφράστηκαν καθολικά τα εργατικά στρώματα.

Αυτή ωστόσο η δυναμική **ηγεμονεύτηκε από την κυβέρνηση και τον αστικό κόσμο**. Αυτό βέβαια δεν κρίθηκε τη βδομάδα μετά το δημοψήφισμα, αλλά σε μια ολόκληρη πολιτική περίοδο **πριν**. Ο λαϊκός παράγοντας ηττήθηκε κατά κράτος, όχι γιατί φοβήθηκε τον αντίπαλο, αλλά γιατί **δεν αναγνώρισε όλες τις όψεις του**. Σύρθηκε πίσω από «ξένες σημαίες» και εν προκειμένω την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ.

Η κρίση της αστικής πολιτικής θα μπορούσε να μετατραπεί σε ανοιχτή πολιτική κρίση με επαναστατικές δυνατότητες, μόνο υπό δύο προϋποθέσεις:

Πρώτον, με την **αναγνώριση της σχετικής πολιτικής αδυναμίας** του συστήματος και άρα της δυνατότητας που ανοιγόταν για τα λαϊκά στρώματα και την παρέμβασή τους. Η δυνατότητα αυτή αγνοήθηκε πολύ χαρακτηριστικά από το ΚΚΕ και από ένα σημείο και πέρα υπονομεύτηκε συνειδητά. Σε μια πρωτόγνωρη επίδειξη «επιθετικής ηττοπάθειας», στράτευσε τις δυνάμεις του γύρω από την αντίληψη «τίποτα δε μπορεί να γίνει», αντί για το αναγκαίο «εμείς, το εργατικό και λαϊκό κίνημα και όχι η κυβέρνηση μπορούν να κάνουν τη ρήξη και να νικήσουν».

Δεύτερον, με την απόλυτη πολιτική ανεξαρτησία από το εναλλακτικό μπλόκ που συγκροτούσε η αστική πολιτική, μέσω του καθοριστικού κρίκου της κυβέρνησης και τη συγκρότηση ενός **αυτόνομου κοινωνικού και πολιτικού πόλου οργάνωσης του κόσμου** ενάντια στην αστική πολιτική και την Ευρωπαϊκή Ένωση, που θα μπορούσε να γίνει θρυαλλίδα σοβαρών εξελίξεων. Την πλευρά αυτή, έστω αδύναμα, την ανέδειξε κυρίως η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, καλώντας σε **τριπλό ΟΧΙ** ενάντια και σε προτάσεις Γιουνκέρ και σε μνημονιακές προτάσεις και κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και στην ΕΕ συνολικά. Ο πολιτικός συμβολισμός ωστόσο, όσο αναγκαίος και αν είναι, δεν αποτελεί και υλική, κοινωνική δύναμη που μπορεί να ορίσει τις εξελίξεις. Αυτοί που θα μπορούσαν δεν ήθελαν, αυτοί που ήθελαν απλά δεν μπορούσαν...

Με τούτα και με εκείνα, το δημοψήφισμα και κυρίως η διαχείρισή του, αποδείχτηκε τελικά «δημιουργική καταστροφή» για την αστική πολιτική, ανανεώνοντάς την με νέους όρους.

Αυτό δεν ήταν μοιραίο. Στον απολογισμό της κομμουνιστικής αριστεράς, έχουν θέση **τόσο** το δέος στην αστική πολιτική και η υποτίμηση της δυνατότητας της εργατικής πολιτικής να δημιουργεί ρήγματα και ευκαιρίες ανατροπής, **όσο** και η υποτίμηση της δυνατότητας της

αστικής πολιτικής να αναλαμβάνει ρίσκα αλλάζοντας μορφές και μεθόδους και επομένως της ανάγκης για ταξική αυτοτέλεια του λαϊκού παράγοντα.

Έχει σημασία να προσέξουμε πως συνοψίζει τους στόχους και τα συμπεράσματα εκείνης της περιόδου ο Τσίπρας σε [αποκλειστική συνέντευξη](#) του στο περιοδικό Le Point:

«Τελικά αυτό το δημοψήφισμα είχε πολλές αρετές:

Από τη μια, έπαιξε το ρόλο της δημοκρατικής βαλβίδας ασφάλειας, γιατί οι Έλληνες εξέφρασαν τα συναισθήματά τους.

Από την άλλη, επέτρεψε να βρεθεί μια καλύτερη συμφωνία προς όφελος όλων».

Ευθύς αμέσως, θα διευκρινίσει το τι σήμαινε για την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ η «καλύτερη συμφωνία»:

«Το Grexit ήταν για μένα η κόκκινη γραμμή».

Αυτή την **ταξική και πολιτική σαφήνεια** που επιδεικνύει η αστική πολιτική, τη χρειαζόμαστε και εμείς.

Άλλωστε το δημοψήφισμα έχει τις θετικές του παρακαταθήκες:

Χωρίς ρήξη με το πλαίσιο της ΕΕ και του κεφαλαίου, αποτελεί όνειρο θερινής νυκτός η βελτίωση της θέσης των εργαζομένων και πολύ περισσότερο η αντικαπιταλιστική ανατροπή και η κομμουνιστική προοπτική στην Ελλάδα.

ΠΡΙΝ 8/7/18